

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΜΑΙΟΣ 2013

- A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)
- B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
- Γ. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

3 Ιουνίου 2013

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο: **1 Ιουλίου 2013**

A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ: ΕΕ-27, ΕΥΡΩΖΩΝΗ, ΕΛΛΑΔΑ**Ε.Ε – ΕΥΡΩΖΩΝΗ: ΜΙΚΡΗ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ ΣΕ ΕΕ ΚΑΙ ΕΥΡΩΖΩΝΗ**

Το οικονομικό κλίμα, το οποίο βελτιωνόταν σταθερά από το περασμένο Φθινόπωρο μέχρι την απότομη διακοπή της ανόδου των σχετικών δεικτών στην περίοδο Μαρτίου – Απριλίου, ανακάμπτει ελαφρά τον Μάιο, τόσο στην Ευρωζώνη, όσο και στην ΕΕ, με το σχετικό δείκτη να κερδίζει 0,8 και 1,1 μονάδες αντίστοιχα, κινούμενος στις 89,4 και 90,8 μονάδες. Ο δείκτης οικονομικού κλίματος υπολείπεται ωστόσο ακόμη σημαντικά του μακροχρόνιου μέσου όρου του και στις δύο ζώνες.

Στην **Ευρωζώνη**, η βελτίωση του κλίματος εκπορεύεται από την ανάκαμψη των επιχειρηματικών προσδοκιών σε όλους τους τομείς, εκτός Κατασκευών, αλλά και από τους καταναλωτές. Συγκεκριμένα, στις **Υπηρεσίες** και το **Λιανικό Εμπόριο** το κλίμα βελτιώθηκε περισσότερο (+1,8 και +1,6 μονάδες αντίστοιχα), ενώ στη **Βιομηχανία** η άνοδος των προσδοκιών ήταν ασθενέστερη (+0,8 μονάδες). Στις **Κατασκευές** ο σχετικός δείκτης υποχώρησε κατά 2 μονάδες, ενώ η **καταναλωτική εμπιστοσύνη** βελτιώθηκε οριακά (+0,4 μονάδες). Το οικονομικό κλίμα βελτιώθηκε τον Μάιο σε τέσσερις από τις πέντε μεγαλύτερες χώρες της Ευρωζώνης, ήτοι στην Ιταλία (+1,5), την Ολλανδία (+1,2), την Γαλλία (+0,9) και λιγότερο στην Γερμανία (+0,6), ενώ στην Ισπανία παρέμεινε σταθερό (+0,1).

Στην **ΕΕ**, οι σχετικές εξελίξεις λίγο διαφέρουν από εκείνες στην ΕΕ: η ελαφρώς εντονότερη άνοδος του δείκτη οικονομικού κλίματος σε σχέση με την Ευρωζώνη εκπορεύεται από τη μεγαλύτερη ανάκαμψη των προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** (+2,6), αλλά και από τη βελτίωση του κλίματος στις **Κατασκευές** (+1,1). Σε επίπεδο των μεγαλύτερων χωρών της ΕΕ εκτός Ευρωζώνης, η υψηλότερη άνοδος οφείλεται στις καλύτερες προσδοκίες σε Ην. Βασίλειο (+1,8) και Πολωνία (+1,6).

Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών διαμορφώνονται στις -12,9 και -13,0 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής βελτιώνονται στην ΕΕ και την Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι εκτιμήσεις για τα επίπεδα παραγγελιών και ζήτησης κερδίζουν έδαφος και στις δύο ζώνες, ενώ οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα παραμένουν σχεδόν στα ίδια επίπεδα σε ΕΕ και Ευρωζώνη.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι δείκτες προσδοκιών κινούνται στις -8,0 και τις -9,3 μονάδες στην ΕΕ και την Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι αρνητικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους αμβλύνονται κατά 3-4 μονάδες και στις δύο ζώνες, ενώ ανάλογη είναι η μείωση στις αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση στην ΕΕ και μικρότερη στην Ευρωζώνη. Τέλος, οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης βελτιώνονται ελαφρά και στις δύο ζώνες.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι σχετικοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -12,0 στην ΕΕ και στις -16,8 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα εντείνονται στην ΕΕ και αμβλύνονται οριακά στην Ευρωζώνη, ενώ στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα σημειώνεται αποκλιμάκωση, μικρή στην ΕΕ και οριακή στην

Ευρωζώνη. Τέλος, σημαντική άνοδο κατά 6 και 4 μονάδες καταγράφει ο δείκτης των προβλέψεων για τις πωλήσεις τους επόμενους μήνες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα.

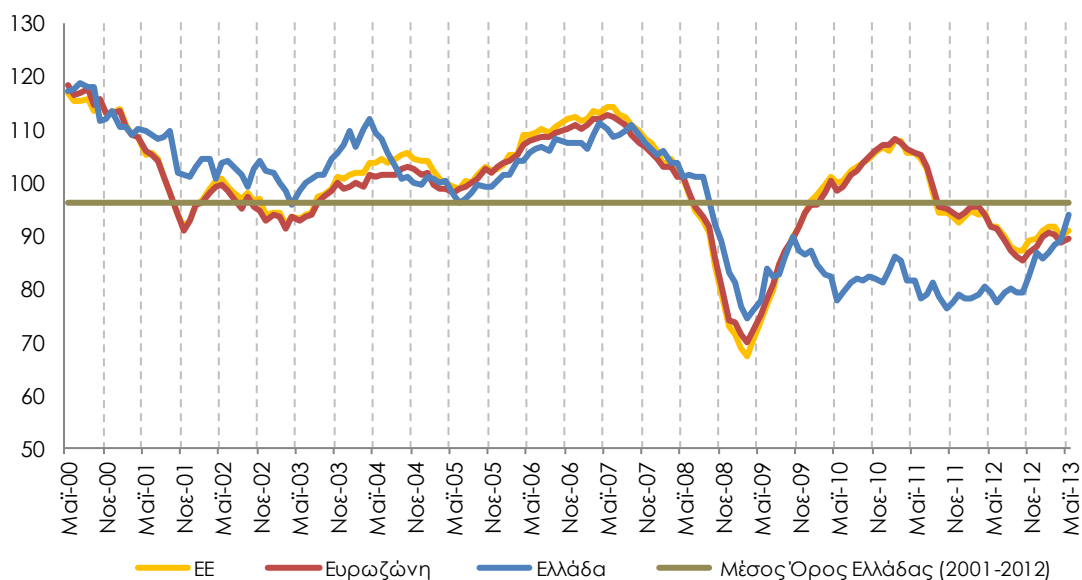
Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2012=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)¹

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος									
	Min	Max	2001-2012	2008	2009	2010	2011	2012				
ΕΕ-27	67,2 Μαρ-09	114,1 Ιουν-07	99,1	93,9	79,8	101,7	101,0	90,7				
Ευρωζώνη	69,8 Μαρ-09	113,5 Ιαν-01	98,5	94,1	80,8	101,1	101,7	90,2				
Ελλάδα	74,4 Μαρ-09	111,9 Απρ-04	96,1	98,6	82,0	82,0	80,6	80,0				
Περιοχή	2012											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	93,8	95,0	94,4	94,5	91,6	91,3	89,9	87,9	87,0	87,2	89,4	89,3
Ευρωζώνη	94,6	95,7	95,9	94,4	91,8	90,9	88,9	87,2	86,1	85,7	87,2	88,0
Ελλάδα	78,2	78,2	79,0	80,4	79,2	77,3	79,4	80,2	79,4	79,2	82,1	86,9
Περιοχή	2013											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	90,9	91,5	91,5	89,7	90,8							
Ευρωζώνη	89,7	90,4	90,1	88,6	89,4							
Ελλάδα	85,8	86,9	88,1	89,2	93,8							

¹ Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος είναι το σταθμισμένο άθροισμα των Δεικτών Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο, τις Υπηρεσίες και του Δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος Ε.Ε-27 και Ελλάδα (1990-2012=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

- Στις **Κατασκευές**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών κινείται στις -32,5 μονάδες στην ΕΕ και στις -33,6 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι αρνητικές προβλέψεις για το επίπεδο των εργασιών υποχωρούν κατά 4 μονάδες στην ΕΕ, αλλά ενισχύονται ελαφρά στην Ευρωζώνη, ενώ οι

προβλέψεις για την απασχόληση παραμένουν αμετάβλητα αρνητικές σε ΕΕ, ενώ ενισχύονται στην Ευρωζώνη.

- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** διαμορφώνεται στις -20,2 μονάδες στην ΕΕ και στις -21,9 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι αρνητικές προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους αμβλύνονται οριακά και στις δύο ζώνες, ενώ οι προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας και η πρόθεση για αποταμίευση δεν μεταβάλλονται επί της ουσίας σε καμία ζώνη. Τέλος, ο δείκτης προβλέψεων για την εξέλιξη της ανεργίας βελτιώνεται οριακά στην ΕΕ και περισσότερο στην Ευρωζώνη.
- Τέλος, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** (δεν περιλαμβάνεται στο δείκτη οικονομικού κλίματος) επιδεινώνεται σε αμφότερες ΕΕ (+6,8 από +11,1 μονάδες) και Ευρωζώνη (-2,1 από +1,5 μονάδες). Από τα επιμέρους στοιχεία, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων χάνουν από 6 και 4 μονάδες αντίστοιχα ΕΕ και Ευρωζώνη, ενώ και στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα εξέλιξη της ζήτησης σημειώνεται πτώση των 4 μονάδων και στις δύο ζώνες. Μικρότερη είναι, τέλος, η κάμψη του θετικού δείκτη στις προβλέψεις της ζήτησης στο επόμενο τρίμηνο και στις δύο ζώνες.

ΕΛΛΑΔΑ: ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ, ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΠΡΟΣΔΟΚΙΩΝ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στην Ελλάδα τον Μάιο διαμορφώνεται στις 93,8 μονάδες (από 89,2 τον προηγούμενο μήνα), τιμή που είναι η υψηλότερη που καταγράφεται από τον Σεπτέμβριο του 2008. Η ανάκαμψη εκπορεύεται από την άνοδο των επιμέρους δεικτών σε όλους τους επιχειρηματικούς τομείς, αλλά και στην καταναλωτική εμπιστοσύνη. **Η εντυπωσιακή πράγματι αυτή εξέλιξη υποδηλώνει περισσότερο την άμβλυνση της μεγάλης απαισιοδοξίας που κυριαρχούσε τα προηγούμενα χρόνια και λιγότερο την επικράτηση κλίματος αισιοδοξίας. Στην πρώτη έχουν συμβάλει η ηπιότερη πορεία της ύφεσης, οι αυξημένες τουριστικές κρατήσεις, η ενεργοποίηση κάποιων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, η προοπτική των αποκρατικοποιήσεων, η επιστροφή καταθέσεων, η αναμενόμενη ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών αλλά και η αλλαγή της ρητορικής στο διεθνές περιβάλλον. Από την άλλη πλευρά, παραμένει γεγονός ότι κινούμαστε ακόμα σε ένα περιβάλλον βαθιάς ύφεσης, με σωρευτικά δυσμενή αποτελέσματα στα εισοδήματα, στην ανεργία και στην εγχώρια ζήτηση. Γι' αυτό άλλωστε η πλειονότητα πολιτών και επιχειρήσεων συνεχίζει να διατυπώνει αρνητικές προσδοκίες για τις οικονομικές εξελίξεις. Είναι πάντως φανερό ότι στο ελληνικό περιβάλλον διαμορφώνονται σταδιακά ευνοϊκότερες συνθήκες που έχουν άμεση επιρροή στο επιχειρηματικό κλίμα και στους καταναλωτές και ότι όσο αυτές συνεχίζονται και εμπεδώνονται, μπορούμε να ευελπιστούμε ότι οι προσδοκίες θα αποτυπωθούν τελικά σε όρους πραγματικής οικονομίας και κυρίως στη μείωση της ανεργίας.** Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής και οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα παραμένουν στα ίδια επίπεδα, με τις αρνητικές εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης να αμβλύνονται.
- στις **Υπηρεσίες**, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους κερδίζουν έδαφος, όπως και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των πωλήσεων ενώ και οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση αμβλύνονται.
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις και οι προβλέψεις για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές των πωλήσεων μεταβάλλονται θετικά, ενώ οι αρνητικές εκτιμήσεις για τα αποθέματα αυξάνονται.
- στις **Κατασκευές**, οι δυσμενείς προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων αμβλύνονται σημαντικά, παρόλο που αυτό δεν αντανακλάται στην απασχόληση όπου οι αρνητικές προσδοκίες εντείνονται.
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη**, όλες οι μεταβλητές του δείκτη καταγράφουν θετική μεταβολή: οι έντονα αρνητικές προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού και οι αντίστοιχες για την οικονομική κατάσταση της χώρας βελτιώνονται αισθητά, ενώ και οι υποτονικές προθέσεις για αποταμίευση το επόμενο 12μηνο ανακάμπουν. Τέλος, οι δυσμενείς προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας αμβλύνονται επίσης, παραμένοντας όμως σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ**ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: ΗΠΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΔΟΚΙΩΝ, ΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ**

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη **Βιομηχανία** κερδίζει έδαφος τον Μάιο, φθάνοντας στις 92,6 μονάδες (από 90,3) μονάδες, ελαφρώς πάνω από το μακροχρόνιο μέσο όρο του. Η επίδοση αυτή είναι η υψηλότερη από τον Σεπτέμβριο του 2008. **Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, είναι κυρίως η άμβλυνση του αρνητικού ισοζυγίου στις εκτιμήσεις για τις τρέχουσες παραγγελίες και τη ζήτηση που έλκει το συνολικό δείκτη προς τα πάνω, αφού οι προβλέψεις για την παραγωγή της επόμενης περιόδου, όπως και οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα, παραμένουν στα ίδια θετικά επίπεδα και αυτόν το μήνα.** Αναλυτικότερα:

α) Σε **επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης**, ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται κατά 8 μονάδες υψηλότερα, στις -31, με το 37% (από 42%) των επιχειρήσεων του τομέα να δηλώνει χαμηλές για την εποχή παραγγελίες και ένα 6% (από 3%) να αναφέρει το αντίθετο.

β) Στις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, ο σχετικός δείκτης κινείται στις +18 μονάδες, στα ίδια σχεδόν επίπεδα με τον Απρίλιο, με το 16% των επιχειρήσεων να προβλέπει πτώση της παραγωγής στο επόμενο τρίμηνο, αλλά το 34% να αναμένει άνοδο.

γ) Οι εκτιμήσεις για τα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων** παραμένουν σχετικά σταθερές τον Μάιο, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις +3 μονάδες. Το 19% των επιχειρήσεων (από 14%) αναφέρει υψηλά για την εποχή αποθέματα, ενώ το 16% (από 12%) εκτιμά το αντίθετο.

δ) Οι δείκτες που συνδέονται με την *εξαγωγική δραστηριότητα των επιχειρήσεων* καταγράφουν μικτές τάσεις: οι **εκτιμήσεις για τις εξαγωγές το τελευταίο τρίμηνο** κινούνται ελαφρώς πτωτικά (-6 από -2 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ αντίθετα οι **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** και περισσότερο οι **προβλέψεις για τις εξαγωγές τους προσεχείς μήνες** κινούνται ανοδικά, κερδίζοντας από 2 και 4 μονάδες αντίστοιχα, με τα σχετικά ισοζύγια να διαμορφώνονται στις -21 και +22 μονάδες αντίστοιχα.

ε) Στα ίδια σχεδόν επίπεδα διατηρείται ο δείκτης στις **προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες** (στις +22 μον.), ενώ οι αρνητικές **εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις** αμβλύνονται περαιτέρω (-10 από -23 μονάδες ο σχετικός δείκτης). Τα 3/10 (από 2/5) των επιχειρήσεων εκτιμούν πτώση πωλήσεων στο τελευταίο διάστημα, έναντι 21% (από 17%) που αναμένει άνοδο.

στ) Οι **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** διαμορφώνονται εκ νέου στους 4,3 μήνες, με το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** να κινείται για τέταρτο κατά σειρά μήνα στα ίδια περίπου επίπεδα, στο 64,5%.

ζ) Ο δείκτης **προβλέψεων για την απασχόληση** μεταβάλλεται οριακά προς τα κάτω, στις -11 μονάδες, ενώ από τις επιχειρήσεις του τομέα, το 1/10 εξ' αυτών προβλέπει και πάλι άνοδο της απασχόλησης, με ένα διπλάσιο όμως ποσοστό να αναμένει περαιτέρω μείωσή της.

η) Αμετάβλητες παραμένουν για τρίτο κατά σειρά μήνα οι **προβλέψεις για τις μεταβολές των τιμών**, με το σχετικό δείκτη να κινείται εκ νέου στις -5 μονάδες. Η συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων (82%) προβλέπει πάντως σταθερότητα τιμών το επόμενο τρίμηνο.

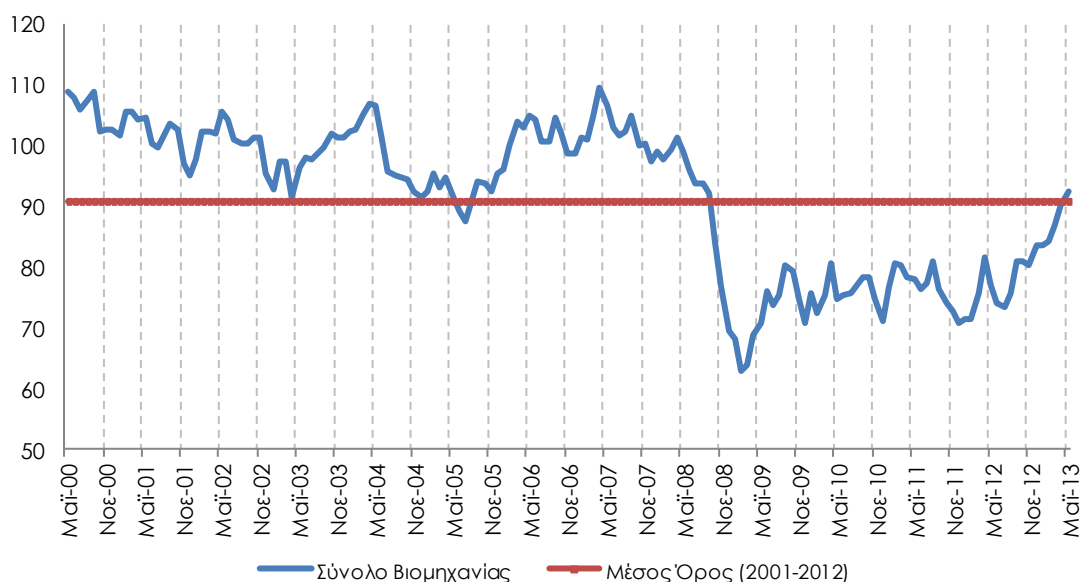
Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Τομέας	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος								
	Min	Max	2001-2012	2008	2009	2010	2011	2012			
Βιομηχανία (1996-2006=100)	62,8 Φεβ-09	109,5 Απρ-07	90,9	91,9	72,1	75,8	76,9	77,2			
2012											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
71,4	71,6	75,7	81,6	77,1	74,1	73,5	75,8	80,9	81,0	80,4	83,6
2013											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
83,7	84,4	87,1	90,3	92,6							

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις παραγωγής, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

Σε επίπεδο βασικών τομέων, οι επιχειρηματικές προσδοκίες βελτιώνονται τον Μάιο ήπια σε όλους. Αναλυτικότερα:

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Καταναλωτικά Αγαθά** αυξάνεται στις 97,9 μονάδες (από 94,8). Η άνοδος εκπορεύεται από τη βελτίωση των αντίστοιχων δεικτών στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα και εκείνες των παραγγελιών και εγχώριας ζήτησης (-2 από +4 και -19 από -28 μονάδες οι σχετικοί δείκτες). Αντίθετα, ως προς την παραγωγή τους προσεχείς μήνες, το σχετικό ισοζύγιο καταγράφει πτώση 6 μονάδων, αλλά παραμένει θετικό (στις +21 μονάδες). Από τις εξαγωγικές μεταβλητές, οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες εξαγωγές αυτής της περιόδου και τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού επιδεινώνονται (-19 από +28 και -14 από -5 μονάδες οι δύο δείκτες), ενώ ως προς τις προβλέψεις εξαγωγών για το επόμενο τρίμηνο, ο σχετικός δείκτης δεν μεταβάλλεται από τις +22 μονάδες του Απριλίου. Οι προβλέψεις για την απασχόληση κερδίζουν ελαφρά έδαφος (στις +12 από +8 μονάδες ο δείκτης), ενώ στις τιμές, ο σχετικός

αρνητικός δείκτης αμβλύνεται ελαφρά στη -1 μονάδα (από -4), όμως σχεδόν τα 9/10 των επιχειρήσεων αναμένουν σταθερότητα.

Άνοδο σημειώνει ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών και στα **Κεφαλαιουχικά Αγαθά**, κινούμενος στις 88,3 μονάδες (από 85,2). Η βελτίωση προέρχεται από την αισθητή ανάκαμψη των προβλέψεων για την παραγωγή (στις +28 από +9 μονάδες), αλλά και τη σημαντική άμβλυνση του έντονα αρνητικού δείκτη στις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση (-50 από -70 μονάδες). Ως προς τα αποθέματα, η μεγάλη αποκλιμάκωση του προηγούμενου μήνα διορθώνεται, με το σχετικό ισοζύγιο να σκαρφαλώνει στις +9 μονάδες (από -20). Από τους εξαγωγικούς δείκτες, οι αρνητικές εκτιμήσεις ενισχύονται σημαντικά τον Μάιο, ενώ οι θετικές προβλέψεις για τις εξαγωγές αμβλύνονται ελαφρά. Παρά το εν γένει ευνοϊκότερο κλίμα του κλάδου, οι δυσμενείς προβλέψεις για την απασχόληση εντείνονται και αυτόν το μήνα (στις -66 από -52 μον. το ισοζύγιο), ενώ ως προς τις τιμές, το 86% των επιχειρήσεων αναμένει σταθερότητα, με το σχετικό ισοζύγιο να μειώνεται στις -12 (από -5) μονάδες.

Μικρή ανάκαμψη παρουσιάζουν οι επιχειρηματικές προσδοκίες και στα **Ενδιάμεσα Αγαθά**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 88,9 μονάδες (από 86,3). Η άνοδος εκπορεύεται αφενός από την ελαφρά βελτίωση στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής (στις +13 από +8 μον. το σχετικό ισοζύγιο) και αφετέρου από την άμβλυνση στο αρνητικό ισοζύγιο των προβλέψεων για τις τρέχουσες παραγγελίες και τη ζήτηση (-39 από -44 μον.). Αντίθετα, ο δείκτης των τρεχόντων αποθεμάτων αυξάνεται ελαφρά κατά 3 μονάδες, στις +7, ενώ από τα υπόλοιπα στοιχεία, η τάση στους εξαγωγικούς δείκτες, αλλά και στις προβλέψεις για την απασχόληση είναι ευνοϊκή (-8 από -24 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), με το 12% (από 27%) των επιχειρήσεων να αναμένει απώλειες στις θέσεις εργασίας και ένα 4% (από 2%) να προβλέπει το αντίθετο. Ως προς τις τιμές, ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις -7 μονάδες (από -5), με το 16% των επιχειρήσεων να αναμένει μείωσή τους το επόμενο τρίμηνο.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΔΟΚΙΩΝ, ΑΛΛΑ ΑΚΟΜΑ ΜΕ ΧΑΜΗΛΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές ανακάμπτει και τον Μάιο και διαμορφώνεται στις 65,7 μονάδες, επίδοση που είναι η υψηλότερη από τα τέλη του 2009. **Οι έντονα αρνητικές προβλέψεις των επιχειρήσεων για τις προγραμματισμένες εργασίες τους αμβλύνονται εκ νέου, ενώ η κάμψη της αβεβαιότητας επήλθε και από την οριστικοποίηση του τρόπου φορολόγησης των ακινήτων κατά το τρέχον έτος. Παρόλα αυτά, οι προβλέψεις για την απασχόληση χάνουν έδαφος, διορθώνοντας την έντονη άνοδο του περασμένου μήνα στα Δημόσια Έργα.** Αναλυτικότερα, ο δείκτης που αφορά στο πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων κερδίζει 16 μονάδες τον Μάιο και διαμορφώνεται στις -56, αν και παραμένει εξαιρετικά χαμηλά, με το 72% (από 79%) των επιχειρήσεων να διατυπώνει απαισιόδοξες προβλέψεις για το επίπεδο των εργασιών τους το επόμενο τρίμηνο και το ποσοστό εκείνων που αναμένουν βελτίωση να διπλασιάζεται στο 16%. Την υποχώρηση στις αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση που σημειώθηκε τον Απρίλιο, διαδέχεται η πτώση του σχετικού δείκτη τον Μάιο στις -19 μονάδες (από -11), με το 37% των επιχειρήσεων να αναμένει μείωσή της (από 35%) και ένα 18% (από 24%) άνοδο. Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία των εργασιών υποχωρούν, με το σχετικό αρνητικό δείκτη να διπλασιάζεται στις -30 μονάδες, ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας διαμορφώνονται εκ νέου στους

10,6 μήνες. Σε επίπεδο τιμών, σημειώνεται μικρή άνοδος στο σχετικό δείκτη που βρίσκεται σε επίπεδα αποπληθωρισμού (-29 από -34 μονάδες). Τέλος, ένα 7% (από 9%) αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις του τομέα, το 35% επισημαίνει τη χαμηλή ζήτηση, το 31% την ανεπαρκή χρηματοδότηση και το ¼ την ύφεση και τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες, τις καθυστερήσεις πληρωμών, τα γραφειοκρατικά εμπόδια, την υψηλή φορολογία, την έλλειψη μελετών και μεγάλων έργων κ.α. ως τα κυριότερα λειτουργικά του κωλύματα.

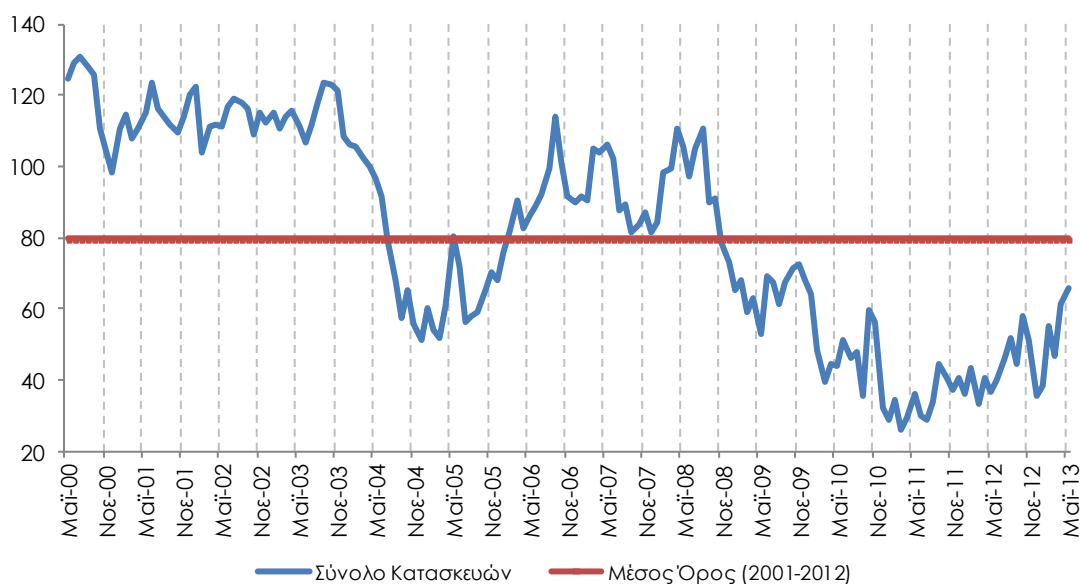
Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

Τομέας		Ακραίες τιμές		Μέσος όρος							
Κατασκευές (1996-2006=100)		Min	Max	2001-2012	2008	2009	2010	2011	2012		
		26,3 Μαρ-11	123,8 Σεπ-03	79,7	95,3	65,5	47,4	34,2	43,2		
2012											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
36,4	43,4	33,2	40,8	36,5	40,0	46,3	52,0	44,4	58,3	51,1	35,6
2013											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
38,5	55,0	47,1	61,5	65,7							

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

Στους επιμέρους κλάδους σημειώνονται τα εξής:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Ιδιωτικές Κατασκευές** κερδίζει έδαφος και διαμορφώνεται στις 47,9 (από 39,9) μονάδες, σε υπερδιπλάσια τιμή σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή (20,4 μονάδες). Η άνοδος οφείλεται στην αισθητή ανάκαμψη των προσδοκιών για την απασχόληση (-18 από -41 μονάδες ο σχετικός δείκτης), με το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναμένει μείωσή της να περιορίζεται στο 30% (από 48%) και το 11% (από 7%) να προβλέπει άνοδό της. Αντίθετα, ο ιδιαίτερα αρνητικός δείκτης του επιπέδου των προγραμματισμένων εργασιών κλιμακώνεται ελαφρά, στις -83 μονάδες (από -77), με το συντριπτικό 86% (από 80%) των επιχειρήσεων να αναμένει εκ νέου μειωμένες εργασίες. Από τα υπόλοιπα στοιχεία, οι

εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία των εργασιών των επιχειρήσεων παραμένουν στα ίδια επίπεδα, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται και πάλι στις -25 μονάδες, ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας διαμορφώνονται στους 5,2 (από 5,6). Στις τιμές, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες εντείνονται (-54 από -37 μονάδες το ισοζύγιο), ενώ τέλος, το οριακό 1% δεν αναφέρει λειτουργικά εμπόδια, με τις μισές επιχειρήσεις του κλάδου να δηλώνουν ως βασικότερο πρόσκομμα στη λειτουργία τους τη χαμηλή ζήτηση, το 27% να αναφέρει τη χαμηλή χρηματοδότηση και το 1/5 των επιχειρήσεων τους λοιπούς συγκυριακούς παράγοντες.

Οριακή άνοδο καταγράφει ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων**, φθάνοντας στις 73,8 μονάδες, στην υψηλότερη επίδοσή του από τα τέλη του 2009. Στις προβλέψεις για τις προγραμματισμένες εργασίες, ο σχετικός δείκτης ενισχύεται σημαντικά, φθάνοντας τις -46 μονάδες (από -69). Στον αντίποδα, η βελτίωση των προβλέψεων για την απασχόληση τον Απρίλιο, λόγω της αναμενόμενης επανεκκίνησης των έργων στους αυτοκινητόδρομους, δεν συνεχίζεται τον επόμενο μήνα: τον Μάιο, ο δείκτης προσδοκιών για την απασχόληση χάνει τη δυναμική του και επιστρέφει σε αρνητικά επίπεδα (-19 από +3 μονάδες). Περνώντας στους υπόλοιπους δείκτες, σημαντική πτώση σημειώνεται στις εκτιμήσεις για τις τρέχουσες εργασίες των επιχειρήσεων, με το σχετικό αρνητικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -32 μονάδες (από -11), ενώ ως προς τις τιμές, καταγράφεται άνοδος του σχετικού ισοζυγίου στις -20 μονάδες (από -33). Το ποσοστό των ερωτηθέντων που δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία περιορίζεται ελαφρά, στο 9% (από 12%), με τις υπόλοιπες επιχειρήσεις να επισημαίνουν τη χαμηλή χρηματοδότηση (32%), τη χαμηλή ζήτηση (29%) και την τρέχουσα οικονομική κατάσταση (26%) ως τα βασικότερα επιχειρηματικά τους προσκόμματα.

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: ΑΙΣΘΗΤΗ ΤΟΝΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΔΟΚΙΩΝ, ΑΜΒΛΥΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΠΟΛΥ ΔΥΣΜΕΝΕΙΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** ενισχύεται σημαντικά τον Μάιο, διαμορφούμενος στις 79,5 μονάδες (από 65,4), στην ανώτερη επίδοσή του από τον Δεκέμβριο του 2009. **Οι έντονα αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις αμβλύνονται, λόγω αυξημένης κίνησης κατά την εορταστική περίοδο του Πάσχα, ενώ μικρότερη είναι η απαισιοδοξία στις προβλέψεις για τις πωλήσεις του επόμενου τριμήνου.** Αναλυτικότερα, οι αρνητικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις τους εξασθενούν σημαντικά, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -34 (από -58) μονάδες και το 57% (από 7/10) των επιχειρήσεων να αναφέρουν πλέον μειωμένες πωλήσεις. Πτωτική τάση (δηλαδή ρευστοποιήσεις), παρουσιάζουν οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις -12 (από -7) μονάδες, με το ¼ των επιχειρήσεων να κρίνει ως χαμηλά για την εποχή τα αποθέματά του και το 13% να δηλώνει το αντίθετο. Οι αρνητικές προβλέψεις για την εξέλιξη των πωλήσεων το επόμενο τρίμηνο αμβλύνονται, με το σχετικό αρνητικό δείκτη να περιορίζεται κατά το ήμισυ, στις -15 μονάδες. Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, το ισοζύγιο στις παραγγελίες προς προμηθευτές κερδίζει έδαφος, παραμένοντας όμως αρκετά δυσμενές (-27 από -46 μονάδες), ενώ στις προβλέψεις για την απασχόληση στον τομέα καταγράφεται επίσης βελτίωση, με το δείκτη να διαμορφώνεται στις -17 μονάδες (από -28) και τα 4/5 των επιχειρήσεων να αναμένουν σταθερότητα στις θέσεις εργασίας. Τέλος, στις τιμές, ο σχετικός δείκτης υποδηλώνει συνέχεια στις μειώσεις τιμών (-28 από -25 μον.), με τα 3/10 των επιχειρήσεων να αναμένουν εκ νέου μείωση τιμών και μόλις το 2% (από 4%) άνοδο.

Οι εξελίξεις σε επιμέρους κλάδους του Λιανικού εμπορίου είναι οι εξής:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** κερδίζει σημαντικό έδαφος και διαμορφώνεται στις 82,4 μονάδες (από 56,3), στα ίδια σχεδόν επίπεδα σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο. Η αισθητή υποχώρηση του δείκτη που αφορά στις τρέχουσες πωλήσεις τον Απρίλιο, δίνει τη θέση της σε σημαντική προς τα πάνω διόρθωση τον Μάιο, λόγω της εορταστικής πασχαλινής περιόδου, ενώ και στο ισοζύγιο των προβλεπόμενων πωλήσεων καταγράφεται άνοδος (-22 από -49 μον.). Η ρευστοποίηση αποθεμάτων παραμένει έντονη (-29 από -24 μονάδες ο δείκτης), περισσότερο όμως ως αποτέλεσμα της περιορισμένης ανανέωσης των παραγγελιών προς τους προμηθευτές, αφού ο σχετικός δείκτης κερδίζει μεν έδαφος, παραμένοντας όμως έντονα αρνητικός (στις -18 από -30 μονάδες). Στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου, σχεδόν 9 στις 10 επιχειρήσεις αναμένουν σταθερότητα (-10 από -26 μονάδες ο δείκτης), ενώ έντονα αρνητικό παραμένει τέλος το ισοζύγιο στις τιμές, αφού το 43% των επιχειρήσεων αναμένουν μείωσή τους (από 52%) και μόλις το 7% προβλέπει άνοδο.

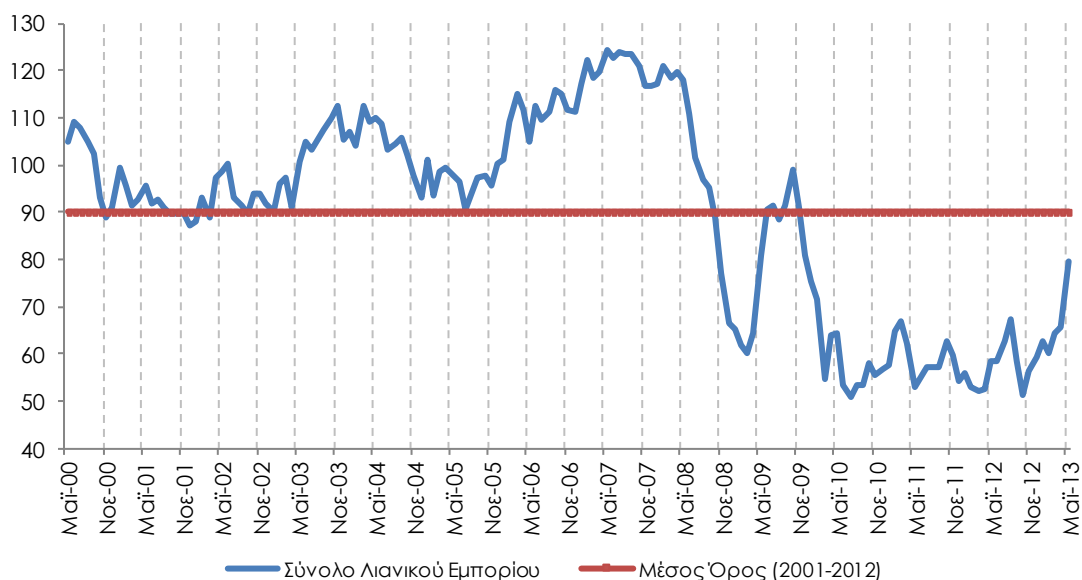
Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

Τομέας		Ακραίες τιμές		Μέσος όρος							
		Min	Max	2001-2012	2008	2009	2010	2011	2012		
Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)		50,8 Ιουλ-10	124,3 Μαι-07	89,9	102,5	80,4	59,2	58,9	57,1		
2012											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
56,0	52,7	51,9	52,4	58,2	58,2	62,7	67,5	58,4	51,1	56,2	59,4
2013											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
62,6	60,3	64,2	65,4	79,5							

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για τις πωλήσεις και τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο
(1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

Μικρή άνοδο για έκτο κατά σειρά μήνα σημειώνουν οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση**, όπου ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις 78,7 μονάδες

(από 72,4), ανώτερα σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή επίδοσή του (72,7 μονάδες). Παρόλο που οι ήδη πολύ αρνητικές εκτιμήσεις για τις πωλήσεις εντείνονται (-80 από -69 μονάδες ο δείκτης) και ο πολύ χαμηλός δείκτης των αποθεμάτων αυξάνεται (-24 από -38 μον.), είναι η σημαντική άμβλυση των προσδοκιών για τις προβλέψεις των πωλήσεων της επόμενης περιόδου που ωθεί εν τέλει το συνολικό δείκτη σε άνοδο. Ως προς τις παραγγελίες προς προμηθευτές το επόμενο τρίμηνο, ο σχετικός δείκτης ανακάμπτει στις -45 μονάδες (από -61), ενώ σε επίπεδο απασχόλησης, το αρνητικό ισοζύγιο διευρύνεται στις -77 μονάδες (από -72). Τέλος, στις τιμές, το ½ των επιχειρήσεων αναμένουν μείωσή τους (από 59%), ενώ σταθερά για περισσότερο από ένα χρόνο, καμία επιχείρηση δεν εκφράζει πληθωριστικές προβλέψεις.

Ανοδικά κινούνται οι επιχειρηματικές προσδοκίες και στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού** τον Μάιο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 62,8 μονάδες (από 47,0), στα ίδια ακριβώς επίπεδα σε σχέση με τα αντίστοιχα περσινά. Όλα σχεδόν τα στοιχεία δραστηριότητας φαίνεται να διορθώνουν την έντονη πτώση του περασμένου μήνα: η επιδείνωση του Απριλίου των εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις δίνει τη θέση της σε βελτίωση του αρνητικού ισοζυγίου στα επίπεδα Μαρτίου (στις -46 από -78 μον.), ενώ και ο δείκτης των προβλεπόμενων πωλήσεων κερδίζει έδαφος (-10 από -37 μον.). Στα αποθέματα καταγράφεται μικρή ενίσχυση του σχετικού ισοζυγίου (+35 από +29 μον.), ενώ από τα υπόλοιπα στοιχεία, ο πολύ αρνητικός δείκτης στις προβλέψεις των παραγγελιών προς προμηθευτές το επόμενο τρίμηνο αμβλύνεται στις -30 μονάδες (από -60), με τις αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση να αμβλύνονται περαιτέρω (-10 από -20 ο δείκτης). Τέλος, στις τιμές, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες υιοθετούνται από το 15% των επιχειρήσεων (από 20%), με τα υπόλοιπα 4/5 να αναμένουν σταθερότητα.

Βελτίωση παρουσιάζει ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, φθάνοντας στις 93,2 μονάδες (από 77,1), στην καλύτερη επίδοσή του από τα τέλη του 2009. Οι πολύ χαμηλές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις του κλάδου βελτιώνονται, με το σχετικό δείκτη να κερδίζει 30 μονάδες, φθάνοντας στις -21, ενώ στα αποθέματα καταγράφεται αρνητική μεταβολή, με το σχετικό ισοσκελισμένο ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -5 μονάδες. Για πρώτη φορά μετά από δύο έτη, το ισοζύγιο στις προβλεπόμενες πωλήσεις βγαίνει θετικό (+5 από -9 μονάδες), ενώ στα υπόλοιπα στοιχεία, ο δείκτης για τις προβλέψεις απασχόλησης κερδίζει έδαφος, κινούμενος στις -7 μονάδες (από -39). Το αρνητικό ισοζύγιο παραγγελιών προς προμηθευτές επίσης βελτιώνεται αισθητά (-17 από -42 μον.), ενώ τέλος στις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο παραμένει στα ίδια επίπεδα, στις -15 μονάδες, με τις προβλέψεις αποκλιμάκωσης να υιοθετούνται από το 15% των επιχειρήσεων και το υπόλοιπο 85% να αναμένει σταθερότητα.

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Πολυκαταστήματα** κινούνται επίσης ανοδικά, διορθώνοντας εν πολλοίς όμως την σχεδόν ομόφωνη απαισιοδοξία των επιχειρήσεων που ήταν κυρίαρχη στον κλάδο από τις αρχές του έτους. Έτσι, ο σχετικός δείκτης κινείται στις 80,7 μονάδες (από τις 43,5), στην καλύτερη επίδοση από το φθινόπωρο του 2010. Από τις κύριες μεταβλητές, οι σχεδόν καθολικά αρνητικές εκτιμήσεις των τρεχουσών και προβλεπόμενων πωλήσεων δίνουν τη θέση τους σε λιγότερο αρνητικές προσδοκίες (-50 από -96 και -24 από -92 μονάδες οι σχετικοί δείκτες), ενώ στα αποθέματα, το αρνητικό ισοζύγιο εντείνεται. Από τα υπόλοιπα στοιχεία, το σχεδόν απόλυτα αρνητικό ισοζύγιο στις παραγγελίες προς προμηθευτές διορθώνεται σημαντικά (-25 από -92 μονάδες), ενώ και στην απασχόληση του κλάδου το επόμενο τρίμηνο, ο σχετικός δείκτης βελτιώνεται κατά 8 μονάδες, στις -10. Τέλος, στις τιμές, ο σχετικός δείκτης παραμένει έντονα αποπληθωριστικός, αν και αυξάνεται ελαφρά στις -41 μονάδες (από -53).

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: ΑΙΣΘΗΤΗ ΑΝΟΔΟΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΩΝ ΚΑΘΩΣ ΑΝΑΘΕΡΜΕΝΕΤΑΙ ΕΛΑΦΡΑ Η ΖΗΤΗΣΗ

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** κινείται ανοδικά τον Μάιο και διαμορφώνεται στις 69,3 μονάδες (από 61,9), την υψηλότερη επίδοσή του από τα τέλη του 2009. **Στις μεταβολές των επιμέρους στοιχείων του δείκτη αποτυπώνεται ήπια άνοδος σε όλους τους σχετικούς δείκτες, με τις προβλέψεις για τη ζήτηση του τομέα να βελτιώνονται μεν ελαφρά, παραμένοντας όμως σε ανοδική τροχιά από τις αρχές του έτους. Από τους εξεταζόμενους κλάδους, όλοι παρουσιάζουν βελτίωση των προσδοκιών τους.** Αναλυτικότερα, ο δείκτης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων διαμορφώνεται στις -23 (από -37) μονάδες, ενώ και στις προβλέψεις για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου καταγράφεται ανάκαμψη, με αποτέλεσμα ο δείκτης να διαμορφωθεί στις -3 μονάδες (από -9). Στο ισοζύγιο εκτιμήσεων για τη ζήτηση του τρέχοντος τριμήνου, η τάση είναι επίσης ανοδική (-15 από -23 μονάδες), ενώ και ο σχετικός δείκτης για την απασχόληση κερδίζει ελαφρά έδαφος (-20 από -25 μονάδες), με το 27% (από 31%) των επιχειρήσεων να αναμένει μείωση των θέσεων εργασίας το προσεχές τρίμηνο και το 6-7% να προβλέπει το αντίθετο, σταθερά κατά το τελευταίο τρίμηνο. Ως προς τις τιμές, οι αποπληθωριστικές προβλέψεις εντείνονται ελαφρά, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -26 μονάδες (από -23), ενώ αυξάνεται στο 13% (από 8%) το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, τα 2/5 επισημαίνουν την ανεπάρκεια ζήτησης ως το βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία τους, το 27% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 16% παράγοντες όπως η τρέχουσα οικονομική συγκυρία και η ύφεση, η καθυστέρηση εισπράξεων Δημοσίου, η έλλειψη ρευστότητας των πελατών, η κρίση στην Κύπρο με τα προβλήματα στις συναλλαγές που δημιουργήθηκαν, οι υπερβολικές ασφαλιστικές εισφορές, οι τιμές των καυσίμων κ.α.

Σε επίπεδο βασικών κλάδων των Υπηρεσιών επισημαίνονται τα εξής:

Ανοδικά κινείται τον Μάιο ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στον κλάδο **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια – Τουριστικά Πρακτορεία**, φθάνοντας στις 83,2 μονάδες (από 67,6), υψηλότερα έναντι της αντίστοιχης περσινής τιμής του (60,0 μονάδες). Όλες οι βασικές μεταβλητές του δείκτη μεταβάλλονται θετικά: ο δείκτης εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση των επιχειρήσεων κινείται στις -27 μονάδες (από -43), με τις αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση να αμβλύνονται σημαντικά (-11 από -46 μονάδες ο δείκτης) και τις βραχυπρόθεσμες προβλέψεις της ζήτησης να βελτιώνονται εκ νέου ήπια, εν όψει έναρξης της θερινής περιόδου (+16 από +13 μονάδες το ισοζύγιο). Στα υπόλοιπα στοιχεία, οι προβλέψεις για την απασχόληση μεταβάλλονται οριακά επί το δυσμενέστερο, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις +7 μονάδες, ενώ στις τιμές, η συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων του κλάδου (94%) αναμένει σταθερότητα. Τέλος, ένα 13% (από 6%) των επιχειρήσεων δηλώνει ακώλυτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 68% να κρίνει ως βασικότερο επιχειρηματικό εμπόδιο την ανεπάρκεια ζήτησης, το 14% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και ένα 4% τους λοιπούς συγκυριακούς παράγοντες.

Βελτίωση κατά 8 μονάδες σημειώνει τον Μάιο ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες**, επιστρέφοντας στα επίπεδα Μαρτίου, στις 60,7 μονάδες, ελαφρώς χαμηλότερα σε σχέση με πέρυσι (66,1 μονάδες). Σε επίπεδο βασικών δεικτών δραστηριότητας, το αρνητικό ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων εξομαλύνεται στις -42 μονάδες (από -54), ενώ και η τρέχουσα ζήτηση βελτιώνεται (στις -3 από -17 μονάδες το ισοζύγιο). Θετική είναι η μεταβολή και στην προβλεπόμενη ζήτηση του επόμενου τριμήνου, με το σχετικό δείκτη να κερδίζει 7 μονάδες (στις -18), ενώ από τις

υπόλοιπες μεταβλητές, οι μισές σχεδόν επιχειρήσεις διατυπώνουν εκ νέου αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση και ένα 9% (από 3%) αναμένει αύξησή της. Το ισοζύγιο των προβλέψεων για τις τιμές κινείται στις -34 μονάδες (από -32), ενώ το 14% των επιχειρήσεων δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, από ένα 35% αναφέρει αμφότερες την ανεπάρκεια ζήτησης και κεφαλαίων κίνησης και το 15% την τρέχουσα οικονομική κατάσταση ως τα βασικότερα λειτουργικά κωλύματα.

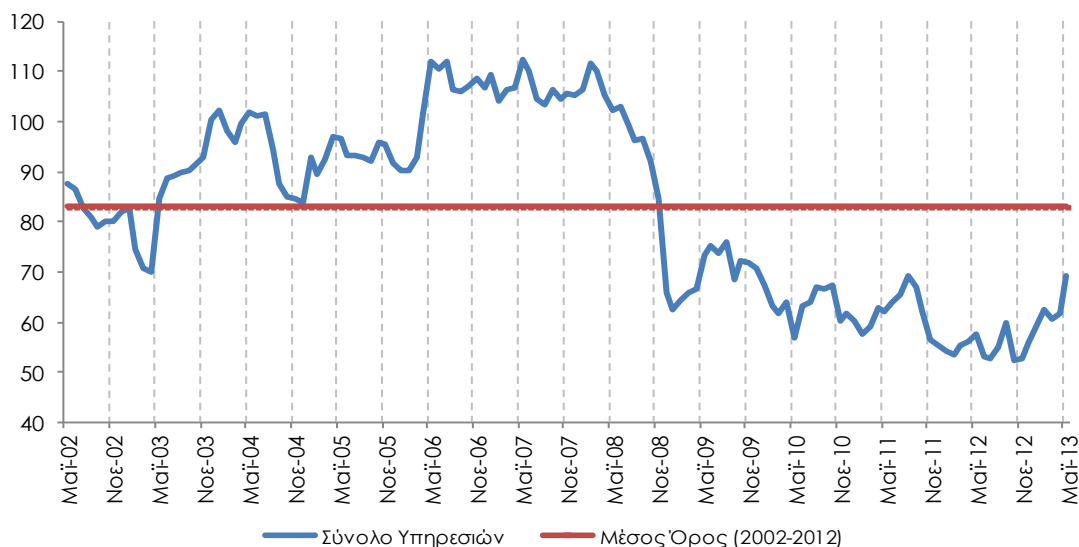
Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

Τομέας	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος									
	Min	Max	2001-2012	2008	2009	2010	2011	2012				
Υπηρεσίες (1998-2006=100)	53,4 Φεβ-12	122,5 γ' τρίμ. 01	85,1	97,8	70,1	63,6	61,7	54,8				
2012												
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
	54,2	53,4	55,2	56,1	57,4	53,0	52,9	55,0	59,9	52,2	52,5	55,8
2013												
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
	58,9	62,3	60,4	61,9	69,3							

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες
(1998-2006=100)

Πηγή: IOBE

Ελαφρά άνοδο καταγράφουν οι προσδοκίες των επιχειρήσεων στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** τον Μάιο (δεν περιλαμβάνονται οι Τράπεζες), με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 77,4 μονάδες (από 74,5), αισθητά ανώτερα πάντως από την αντίστοιχη περσινή τιμή του (43,1 μονάδες). Στις βασικές μεταβλητές του δείκτη, η άνοδος στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων (+19 από +5 μον.) συνεπικουρείται από την ισοσκέλιση στο ισοζύγιο για την τρέχουσα ζήτηση (από -6 μον.), αλλά εν μέρει αντισταθμίζεται από την πτώση του δείκτη της προβλεπόμενης ζήτησης (-12 από -3 μον.). Οι προσδοκίες για την απασχόληση μεταβάλλονται θετικά (-2 από -10 μον. το σχετικό ισοζύγιο), όπως και οι προβλέψεις για τις τιμές, με το σχετικό δείκτη να ισοσκελίζεται (από -10 μον.). Τέλος, το 27% των επιχειρήσεων (από 25%) δηλώνει ακώλυτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 48% να αναφέρει την ανεπαρκή ζήτηση ως σημαντικότερο εμπόδιο και από ένα 12% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και τους υπόλοιπους συγκυριακούς παράγοντες.

Θετικά μεταβάλλονται οι επιχειρηματικές προσδοκίες και στην **Πληροφορική και Ανάπτυξη Λογισμικού**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 64,6 μονάδες (από 60,9 μονάδες), σε επίπεδο αισθητά ανώτερο του αντίστοιχου περυσινού (36,4 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα δραστηριότητα σημειώνουν βελτίωση, καθώς ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις -20 (από -35) μονάδες, ενώ και στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση, το σχετικό ισοζύγιο κερδίζει 10 μονάδες και διαμορφώνεται στις -3. Στον αντίποδα, οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση, επιδεινώνονται κατά 10 μονάδες, με αποτέλεσμα ο σχετικός δείκτης να διαμορφώνεται στις -13 μονάδες. Στα υπόλοιπα μεγέθη, οι αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου εντείνονται ελαφρά (-20 από -16 μονάδες ο δείκτης), ενώ πτωτικά κινείται και ο δείκτης των προβλεπόμενων μεταβολών στις τιμές (-47 από -35 μονάδες). Το τελευταίο τετράμηνο, το 1/5 των επιχειρήσεων δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, ενώ ένα 35% και 32% επισημαίνουν αντίστοιχα την ανεπάρκεια ζήτησης και κεφαλαίων κίνησης ως τα βασικότερα προσκόμματα στην ομαλή δραστηριότητά τους, με το 1/10 των επιχειρήσεων να αναφέρει τη δύσκολη τρέχουσα συγκυρία ως κυριότερο λειτουργικό εμπόδιο.

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στον κλάδο των **Χερσαίων Μεταφορών** βελτιώνονται και τον Μάιο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 79 (από 67,8) μονάδες, επίπεδο διπλάσιο έναντι του αντίστοιχου περυσινού. Από τις κύριες συνιστώσες του δείκτη, αισθητή είναι η βελτίωση στα ισοζύγια των εκτιμήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητα και την προβλεπόμενη ζήτηση του κλάδου (+26 από -17 και +13 από -13 μονάδες αντίστοιχα), ενώ αντίθετα υποχωρεί σημαντικά, στις -55 μονάδες (από -26) το ισοζύγιο εκτιμήσεων της τρέχουσας ζήτησης. Σε ότι αφορά τα υπόλοιπα στοιχεία, οι αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση κερδίζουν έδαφος (-18 από -33 μον. ο δείκτης), ενώ ως προς τις τιμές, εννιά στις δέκα επιχειρήσεις αναμένουν σταθερότητα. Τέλος, το οριακό 1% των επιχειρήσεων δηλώνει απρόσκοπτη λειτουργία, με τα 3/10 να επισημαίνουν την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης, το 35% την ανεπάρκεια της ζήτησης και ένα 23% την τρέχουσα οικονομική κατάσταση ως τα κύρια επιχειρηματικά κωλύματα του κλάδου.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ**ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΕΝΑ ΠΕΝΤΑΜΗΝΟ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ**

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης ανακάμπτει σημαντικά τον Μάιο, κατά 8 περίπου μονάδες, κινούμενος στις -63,4 μονάδες, επίδοση που είναι η υψηλότερη της τελευταίας τριετίας. Σταθερά άλλωστε καθ'όλη τη διάρκεια του 2013 το πολύ μεγάλο ποσοστό των απαισιόδοξων πολιτών αμβλύνεται ελαφρά, καθώς μετατοπίζονται περισσότερο προς τη σταθερότητα και λιγότερο προς την αισιοδοξία. Τα θετικά μηνύματα από το εγχώριο και διεθνές περιβάλλον φαίνεται να έχουν συμβάλει σε αυτή την τάση. Από την άλλη παραμένει γεγονός ότι κινούμαστε ακόμα σε ένα περιβάλλον βαθιάς ύφεσης, με σωρευτικά δυσμενή αποτελέσματα στα εισοδήματα, στην ανεργία και στην εγχώρια ζήτηση. Γι' αυτό άλλωστε η πλειονότητα των πολιτών συνεχίζει να διατυπώνει αρνητικές προσδοκίες για τις οικονομικές εξελίξεις. Είναι πάντως φανερό ότι στο ελληνικό περιβάλλον διαμορφώνονται σταδιακά ευνοϊκότερες συνθήκες που έχουν άμεση επιρροή και στους καταναλωτές και ότι όσο αυτές συνεχίζονται και εμπεδώνονται, μπορούμε να ευελπιστούμε ότι οι προσδοκίες θα αποτυπωθούν τελικά σε όρους πραγματικής οικονομίας και κυρίως στη μείωση της ανεργίας. Οι Έλληνες παραμένουν με διαφορά οι πιο απαισιόδοξοι ευρωπαϊκοί καταναλωτές, με τους καταναλωτές της Κύπρου να ακολουθούν, έχοντας όμως και αυτοί καταγράψει ανάλογη άνοδο στον αρνητικό τους δείκτη τον Μάιο (-55,3 από -64,4 μονάδες), μετά την έντονη πτώση του Απριλίου κατά 25 μονάδες. Ακολουθούν η Πορτογαλία, η Βουλγαρία, η Σλοβακία - η οποία μάλιστα παρουσιάζει έντονη πτώση στο σχετικό της δείκτη - και η Ρουμανία. Συνολικά, η καταναλωτική εμπιστοσύνη κινείται ανοδικά σε 16 χώρες τον Μάιο. Θετικοί δείκτες καταγράφονται σταθερά στις σκανδιναβικές χώρες (Σουηδία, Φινλανδία και Δανία). Αναλυτικότερα για την Ελλάδα:

- **Κάμψη στις δυσμενείς προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών**

Οι προβλέψεις των πολιτών τον Μάιο για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες βελτιώνονται σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις -55,3 μονάδες (από -63,3). Το 7% των ερωτηθέντων (από 4%) κρίνει ότι το επόμενο διάστημα η οικονομική τους κατάσταση θα βελτιωθεί ελαφρά, ενώ το 69% (από 72%) αναμένει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση. Οι σχετικοί δείκτες στην ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώνονται αντίστοιχα στις -8,9 και -10,3 μονάδες.

- **Σημαντική άμβλυνση των απαισιόδοξων προβλέψεων για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Ανοδικά κινούνται οι προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο, με το σχετικό δείκτη να κερδίζει 10 μονάδες και να διαμορφώνεται στις -57,3. Το ποσοστό των καταναλωτών που προβλέπουν ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση μειώνεται στο 70% (από 79%), ενώ το 10% κρίνει ότι η κατάσταση θα βελτιωθεί ελαφρά (από 6%). Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώνονται στις -24,8 και -26,8 μονάδες.

- **Αναθέρμανση της περιορισμένης πρόθεσης για αποταμίευση**

Ο δείκτης της πρόθεσης για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες κερδίζει και αυτός έδαφος τον Μάιο και διαμορφώνεται στις -73,5 μονάδες (από -77,9), με το 73% (από 78%) των ελληνικών νοικοκυριών να μη θεωρεί καθόλου πιθανή την αποταμίευση το επόμενο 12μηνο και το 11% (από 9%) να τη θεωρεί αρκετά ή πολύ πιθανή. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη κινούνται στις -13,1 και -13,8 μονάδες.

• **Εξασθενούν οι έντονα απαισιόδοξες προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας**

Ο δείκτης πρόβλεψης για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες αμβλύνεται τον Μάιο κατά 10 περίπου μονάδες, κινούμενος στις 67,4 μονάδες. Το ποσοστό των πολιτών που προβλέπει ότι η ανεργία θα αυξηθεί ελαφρά ή αισθητά μειώνεται στο 81% (από 88%), με το 8% να αναμένει ελαφρά ή αισθητή μείωση (από 6%). Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη περιορίζονται στις +34,1 και +36,6 μονάδες.

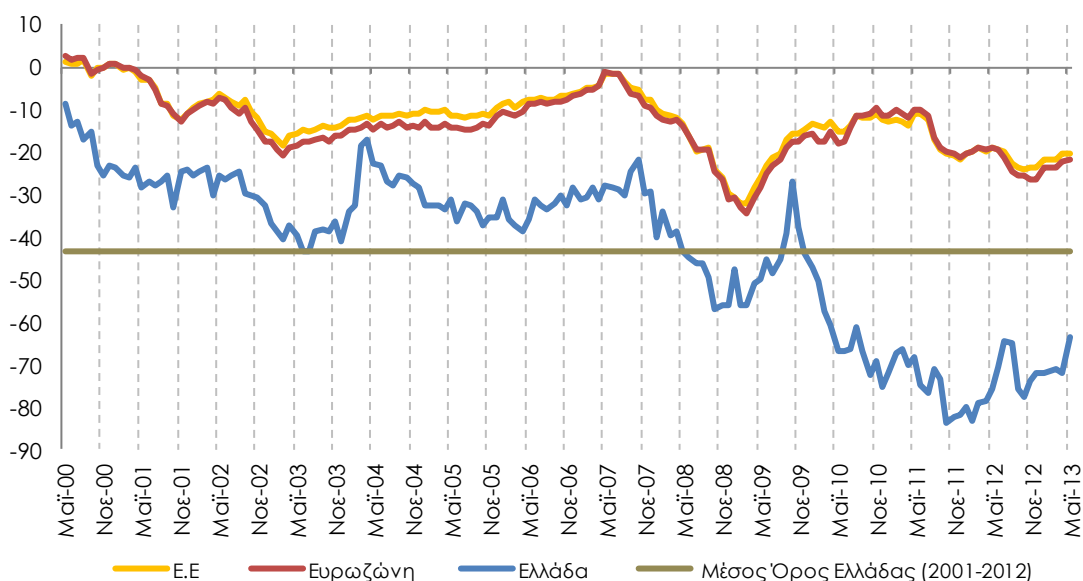
Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσοι όροι									
	Min	Max	2001-2012	2008	2009	2010	2011	2012				
ΕΕ-27	-31,9 Μαρ-09	0,8 Ιαν-01	-13,0	-17,7	-23,1	-13,1	-15,5	-21,4				
Ευρωζώνη	-34,2 Μαρ-09	1,0 Ιαν-01	-14,2	-18,4	-24,8	-14,2	-14,5	-22,3				
Ελλάδα	-83,8 Οκτ-11	-16,9 Απρ-04	-43,2	-46,0	-45,7	-63,4	-74,1	-74,8				
Περιοχή	2012											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	-20,6	-20,0	-19,1	-20,1	-19,2	-19,5	-20,1	-22,6	-23,8	-24,2	-23,6	-23,9
Ευρωζώνη	-20,6	-20,1	-18,9	-19,7	-19,1	-19,6	-21,3	-24,4	-25,7	-25,5	-26,7	-26,3
Ελλάδα	-80,1	-83,5	-79,3	-78,7	-75,8	-70,4	-64,7	-65,2	-75,6	-77,5	-74,1	-72,1
Περιοχή	2013											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	-21,9	-21,6	-21,6	-20,4	-20,2							
Ευρωζώνη	-23,9	-23,6	-23,5	-22,3	-21,9							
Ελλάδα	-71,9	-71,4	-71,2	-71,8	-63,4							

Σημείωση: ο Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, την πρόθεση αποταμίευσης και την πρόβλεψη για την ανεργία. Οι προβλέψεις κινούνται στο διάστημα +100 (όλοι προβλέπουν αύξηση) έως -100 (όλοι προβλέπουν μείωση) και εμφανίζονται ως διαφορές των θετικών-αρνητικών απαντήσεων. Αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση του συγκεκριμένου μεγέθους είναι υψηλότερο του ποσοστού όσων προσδοκούν αύξηση και αντίστροφα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

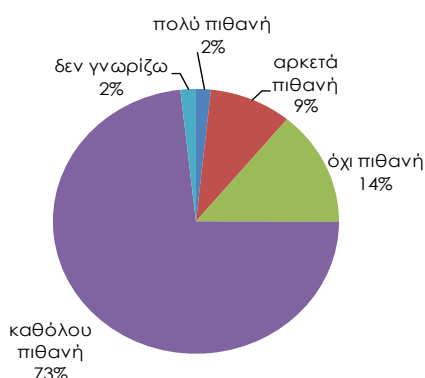
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

- **Περιορίζονται οι αναιμικές προβλέψεις για μείζονες αγορές**

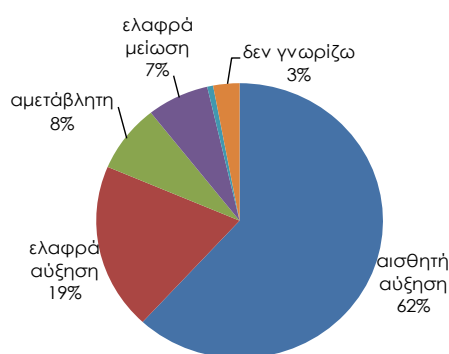
Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών κ.λπ.) βελτιώνεται ελαφρά τον Μάιο, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις -67,8 μονάδες (από -73,8). Το 65% (από 71%) των καταναλωτών προβλέπει ότι θα προβούν σε πολύ λιγότερες δαπάνες, ενώ αυξάνεται στο 5% (από 3%) το ποσοστό εκείνων που αναμένουν ότι οι δαπάνες τους θα αυξηθούν λίγο ή πολύ. Οι ευρωπαϊκοί αρνητικοί δείκτες παραμένουν στις -22,4 και -22,9 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα.

Διάγραμμα 7: Βασικοί Δείκτες έρευνας καταναλωτών το επόμενο 12μηνο

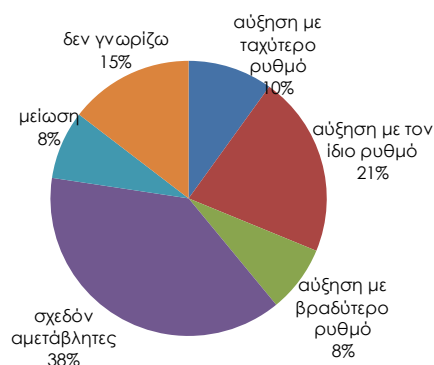
ΠΡΟΘΕΣΗ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ

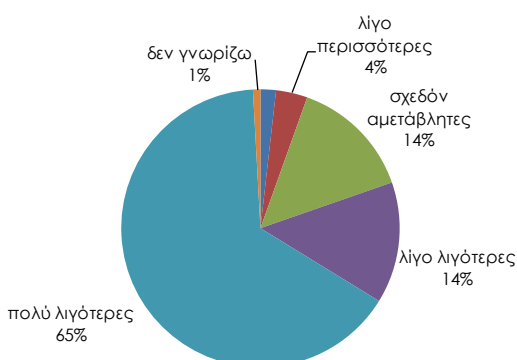
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

ΠΡΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Πηγή: IOBE

- **Περαιτέρω αποκλιμάκωση στις προσδοκίες των τιμών**

Ο δείκτης πρόβλεψης μεταβολών των τιμών τους προσεχείς 12 μήνες εξασθενεί και τον Μάιο κατά 2 μονάδες και διαμορφώνεται στις -4,5 μονάδες. Το ποσοστό εκείνων που προβλέπουν αύξηση τιμών με τον ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό περιορίζεται στο 31% (από 36%), ενώ παραμένει στο 45-46% το ποσοστό όσων θεωρούν ότι οι τιμές θα μειωθούν ή θα παραμείνουν αμετάβλητες. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη περιορίζονται οριακά στις +17,1 και +15,4 μονάδες.

- **Αυξάνεται το ποσοστό των νοικοκυριών που «αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους»**

Ως προς τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού, το ποσοστό των καταναλωτών που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» μειώνεται στο 55% (από 59%), ενώ το αντίστοιχο εκείνων που αναφέρουν ότι αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους αυξάνεται στο 19% (από 16%). Το 8-9% των καταναλωτών το τελευταίο τετράμηνο δηλώνει ότι αποταμιεύει λίγο ή πολύ, ενώ τέλος, το ποσοστό όσων αναφέρουν ότι έχουν χρεωθεί παραμένει και αυτό στο 17%.